

สรุปโครงการวิจัยสำหรับประชาสัมพันธ์

ชื่อโครงการวิจัย การพัฒนารูปแบบการออกแบบสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา

ชื่อนักวิจัย ผศ.ดร.ปราวีนยา สุวรรณณัฐโชติ (หัวหน้าโครงการวิจัย) ผศ.ดร.เอกนถน์ บางท่าไม้ ผศ.ดร.นันทน์ เรืองฤทธิ์

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถนนพญาไท เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปีงบประมาณ 2555 (ระยะเวลาดำเนินการ 2556-2557: 1 ปี 6 เดือน)

เบอร์ติดต่อ โทรศัพท์ 0-2218-2644 มือถือ 081-584-0800 โทรสาร 0-2218-2644 e-mail: praweenya@gmail.com

ประเด็นปัญหาก่อนการวิจัย

จากนโยบายของรัฐและข้อกำหนดในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ความสามารถทางด้านการคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการศึกษาเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สำคัญของบัณฑิต ผู้สอนมีการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศทั้งจากระบบจัดการเรียนรู้ (LMS) เครื่องมือออนไลน์ หรือสื่อสังคมเข้ามาช่วยจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา แต่จากผลสำรวจสภาพปัญหาในการศึกษาในประเทศไทยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับอุดมศึกษา พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความสามารถน้อยในด้านการคิดสร้างสรรค์ การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนนั้นส่วนหนึ่งต้องพัฒนาจากกระบวนการเรียนการสอนของผู้สอนซึ่งต้องค้นหาทั้งเทคนิคการสอน วิธีการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน จากทั้งศาสตร์ความรู้การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่นักการศึกษาและผู้รู้เสนอแนวทางไว้หลายแนวทางร่วมกับลักษณะการใช้เทคโนโลยีของผู้สอนและผู้เรียน ทำให้คณะนักวิจัยได้พิจารณาเห็นว่ายังขาดชุดวิธีการดำเนินการที่เป็นรูปแบบการออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design Model) ที่จะช่วยให้ผู้สอนสามารถออกแบบ เลือกใช้เทคนิควิธี และการจัดสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนในการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ซึ่งชุดวิธีดำเนินการที่ศึกษานี้จะเป็นนวัตกรรมด้านวิธีการออกแบบระบบการสอนอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้สอนได้ใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาต่อไป

การแก้ปัญหาโดยใช้ผลงานวิจัย

องค์ความรู้ที่ค้นพบจากการวิจัยเพื่อให้ผู้สอนสามารถออกแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนระดับอุดมศึกษาได้ คือ รูปแบบการออกแบบสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนในการเรียนการสอนแบบผสมผสาน เพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ได้แก่ 1) องค์ประกอบที่สำคัญที่ผู้สอนต้องศึกษาเพื่อให้เกิดความพร้อมก่อนดำเนินการออกแบบการสอน คือ การเสริมศักยภาพการคิดสร้างสรรค์, ห้องเรียนเสมือน, แหล่งเรียนรู้, เครื่องมือออนไลน์ และปฏิสัมพันธ์ในการเรียน 2) ขั้นตอนหลัก 5 ขั้นตอน รวม 11 ขั้นตอนย่อย ได้แก่ 2.1) ระบุสมรรถนะของผู้เรียนที่ต้องการส่งเสริม ได้แก่ การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดเป้าหมายของการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ และการวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐานและบริบท 2.2) ออกแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ การกำหนดรูปแบบและเกณฑ์การประเมินผล การออกแบบกิจกรรมและสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ และการออกแบบสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือน 2.3) พัฒนาสื่อ กิจกรรม และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน 2.4) จัดกิจกรรมการเรียนการสอน และ 2.5) ประเมินผลผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างผู้สอนที่ได้ทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเห็นว่าองค์ประกอบและขั้นตอนในคู่มือของรูปแบบนำเสนอกระบวนการออกแบบการสอนอย่างเป็นระบบ ผู้สอนสามารถใช้งานง่ายและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้อิงสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนได้ ผู้เรียนที่ได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้อิงสภาพแวดล้อมห้องเรียนเสมือนมีพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ และผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญอยู่ในระดับดีมาก

รูปภาพประกอบ

